LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

1. Automate finite deterministe
2. Operatii de inchidere
3. Automate finite nedeterministe
4. Expresii regulate
5. Lema de pompare
6. Probleme de decizie.

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

Automatele finite: aplicatii

- ✓ procesarea vorbirii,
- ✓ recunoasterea optica a caracterelor,
- ✓ recunoasterea formelor,
- ✓ modele matematice pentru calculatoarele cu memorie finita (incorporate in aparatele electrocasnice, comutatoare/bariere electrice etc.).

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

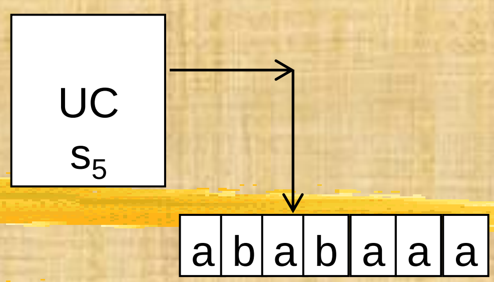

Automat

Informal: cel mai simplu automat este un dispozitiv care

- dispune de:
  - o unitate de calcul şi de control (decizie),
  - o banda FINITA, utilizata ca dispozitiv de memorare,
  - un cap de citire care se poate deplasa pe banda numai de la stanga la dreapta şi
  - care poate numai citi simbolul curent de pe banda;
- şi care calculeaza astfel:
  - incepe calculul aflat în starea initiala şi cu capul de citire postat pe prima celula din stanga,
  - la fiecare pas de calcul, inclusiv primul, în functie de starea curenta şi de simbolul citit, trece în alta stare/ ramane în starea curenta şi comanda deplasarea capului de citire o celula la dreapta.

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

Automat

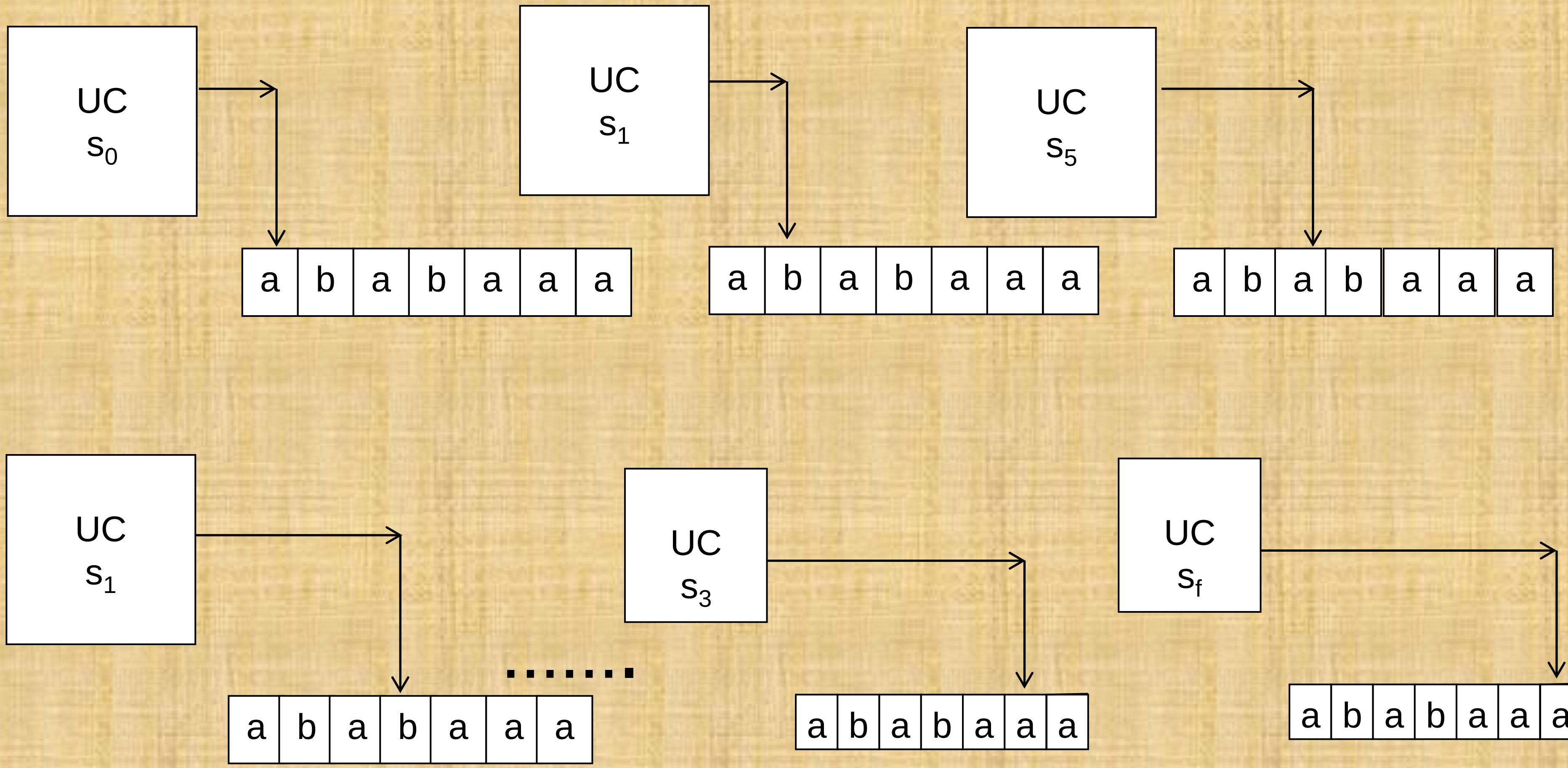

LFA: C3 – LIMBA

Acest comutator este un calculator cu 1! bit de memorie, suficient pt a memora in care dintre cele 2 stari se afla comutatorul

<u>Exemple 1:</u>

AF pt un comutator electric

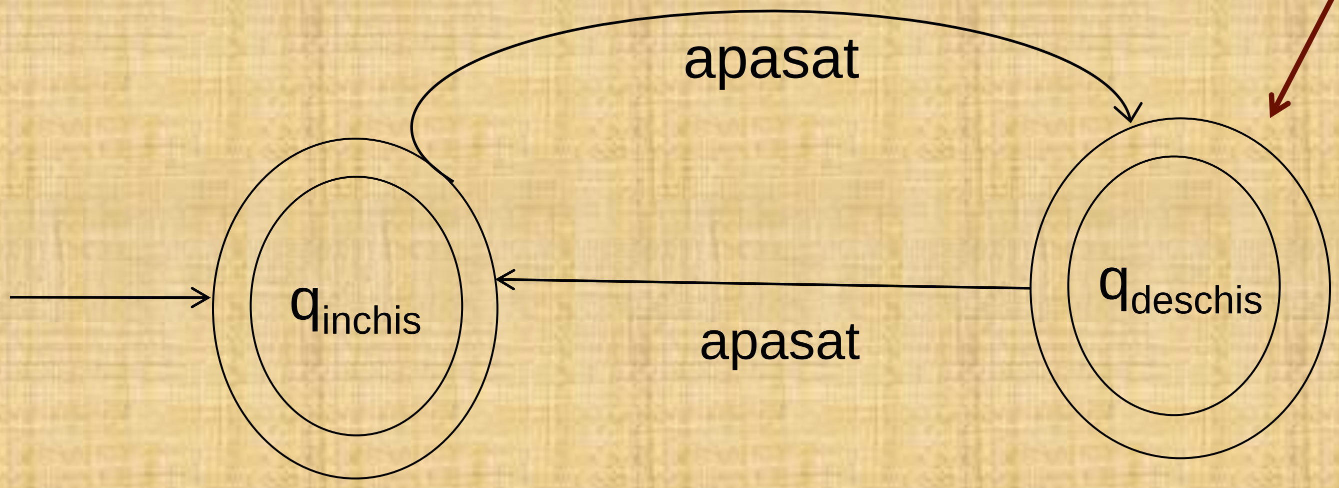

Ascensoare, termostate, masini de spalat etc.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Exemplu 2:

AF pt o usa automata pentru acces auto:

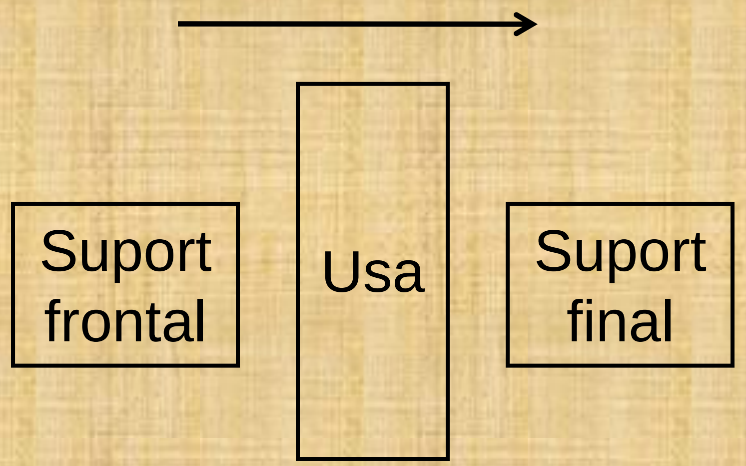

3 descrieri posibile

i. Descrierea in limbajul natural;

ii. Descrierea formala;

iii. Descrierea cu ajutorul diagramei de stare.

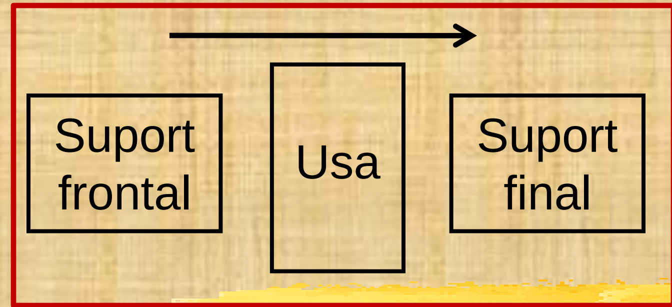

LFA: C3 – Limbaje regulate

Aceasta usa automata dispune de un calculator cu 1! bit de memorie , suficient pt a memora in care dintre cele 2 stari se afla usa

(i) Descrierea in limbajul natural:

(ii) Descrierea cu ajutorul diagramei de stare

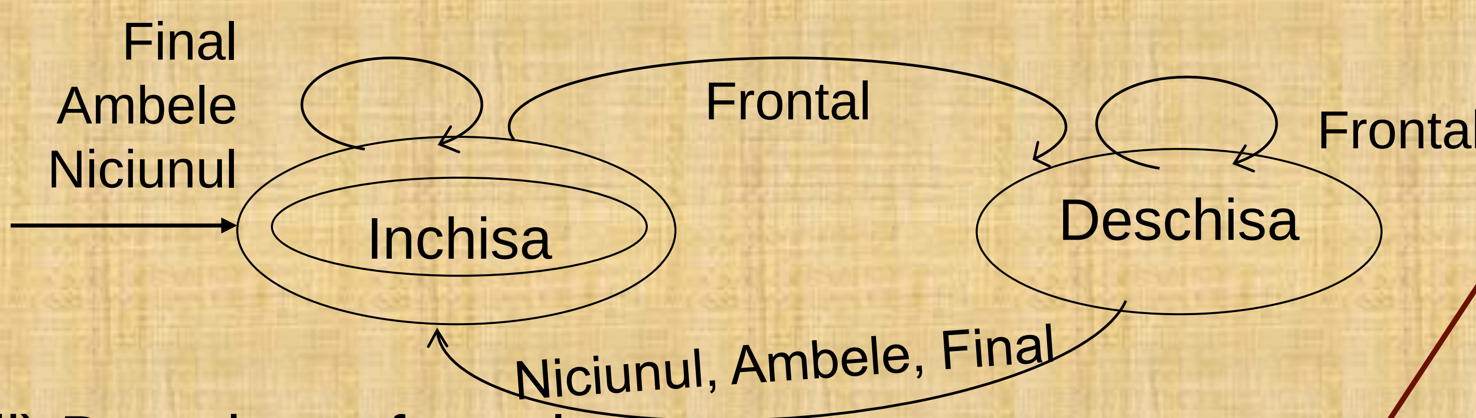

(iii) Descrierea formala

	Pe suportul frontal	*Pe suportul final*	*Pe ambele suporturi*	*Pe niciun support*
Inchis	Deschis	Inchis	Inchis	Inchis
Deschis	Deschis	Inchis	Inchis	Inchis

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

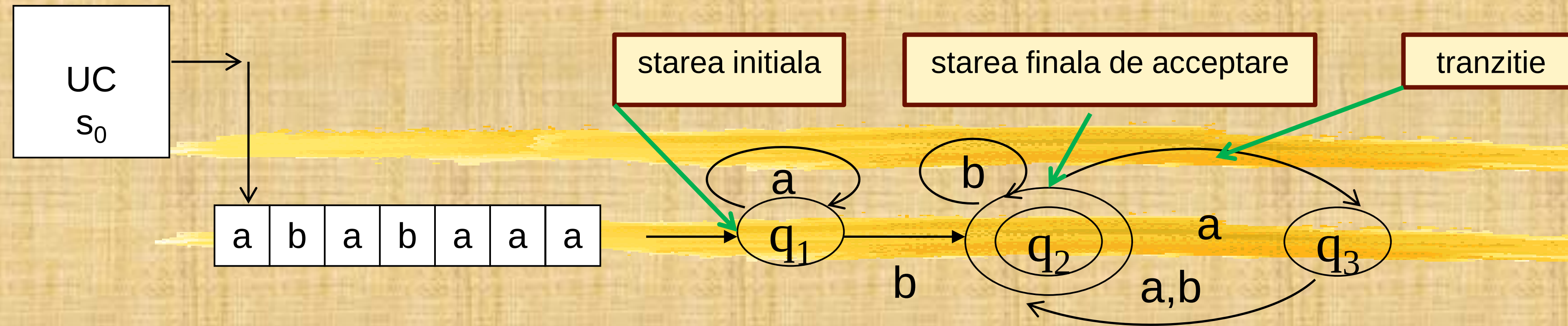

<u>Observatie 3: Principiul de lucru</u>

- ✓ Automatul finit (determinist) este un mecanism => e caracterizat de stari şi tranzitii intre stari
- ✓ date de intrare şi rezultate

Date de intrare:

- ✓ o secventa FINITA de simboluri din alfabet, care sunt ”citite” <u>unul cate unul</u>;

In ce consta calculul/prelucrarea?

- ✓ aflat in starea initiala, automatul citeste un simbol din secventa primita ca intrare
- ✓ trece din starea curenta in alta stare (<u>unic determinata</u>)
- ✓ procedeaza in continuare la fel, pana la epuizarea secventei
- ✓ in acel moment (FINAL), accepta/respinge secventa in functie de tipul de stare in care se gaseste.

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

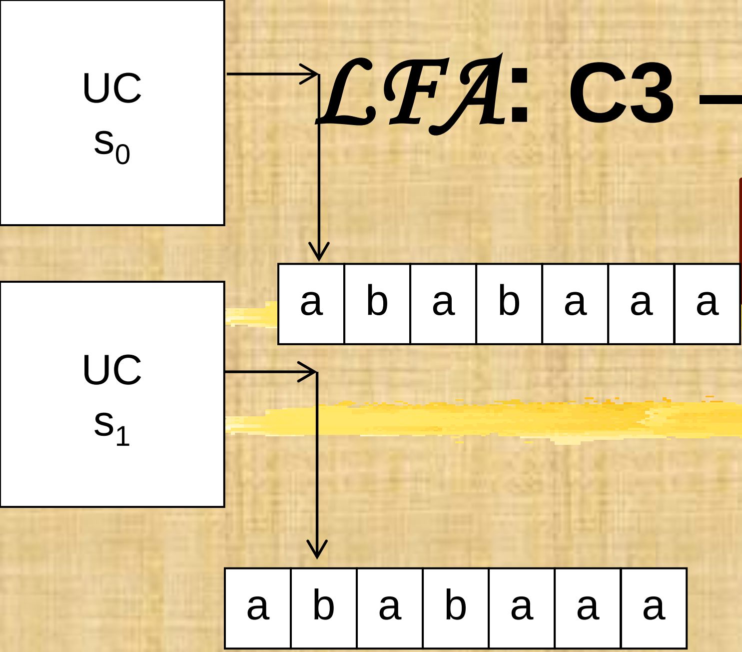

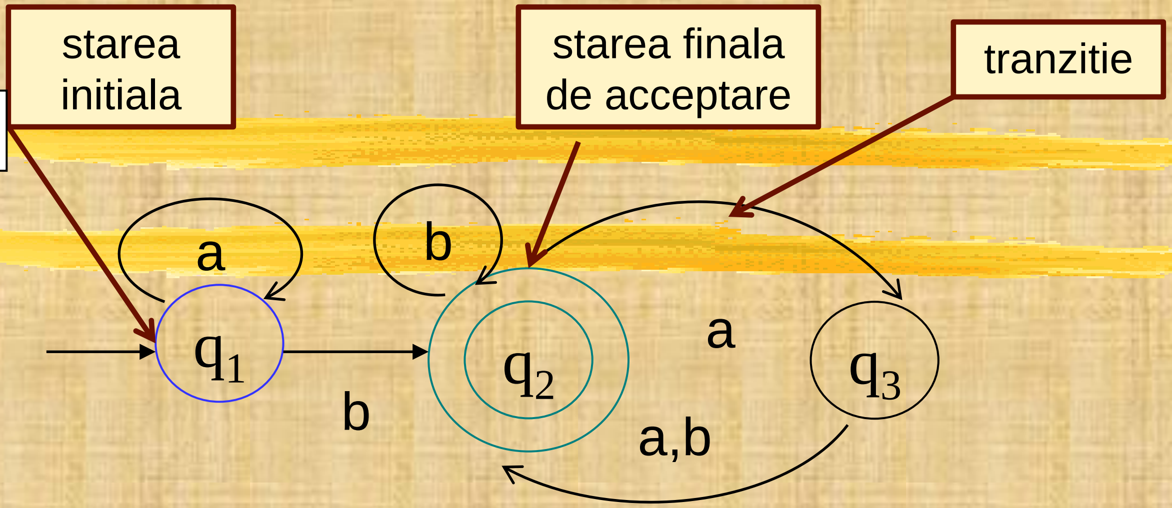

Observatie 3 (cont.)

Ce determina trecerea intr-o (anumita) alta stare (calculul/prelucrarea)?

- ✓ starea curenta
- ✓ simbolul curent "citit"

Cand se termina calculul?

- ✓ cand au fost citite toate simbolurile din secventa de intrare

Cum se termina calculul (ce produce automatul)?

- ✓ la "terminarea" secventei, automatul ajunge intr-una dintre starile "finale", deci **automatul accepta secventa,**
- ✓ la "terminarea" secventei, automatul ajunge intr-una dintre starile "nefinale", deci **automatul nu accepta secventa**;

Observatie 4: Conventii de reprezentare. →

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

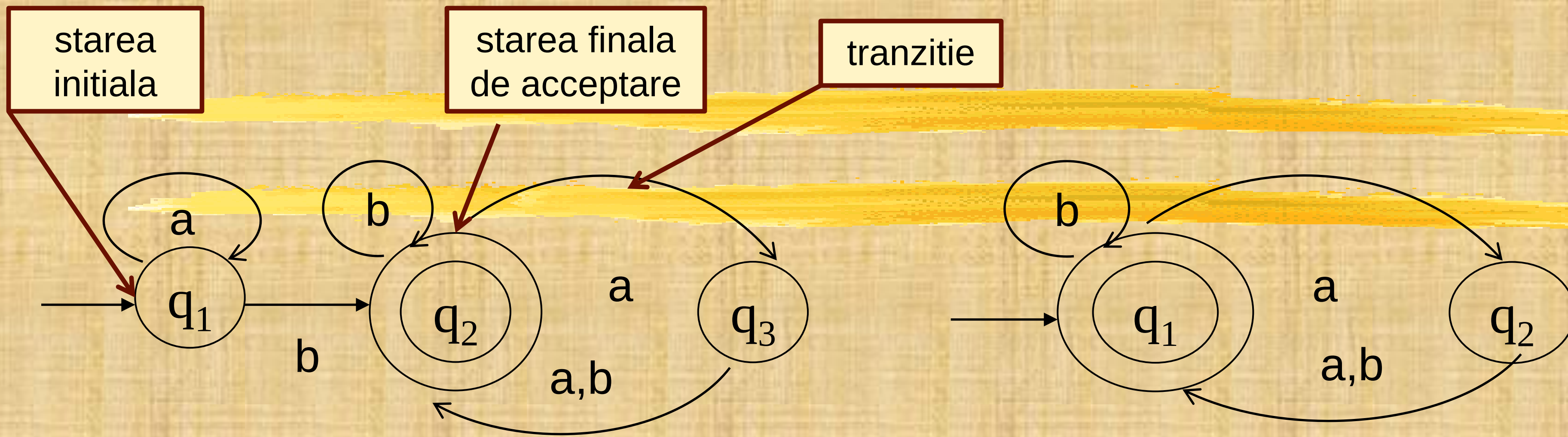

(A_1) ≢ **(A_2)**

√ b, ab, bb, abab, ababaa, abaab, ……

⊗ a, ba, ababa, …..

$(q_1,b)\to q_2$; $(q_1,a)\to(q_1,b)\to q_2$; $(q_1,a)\to(q_1,b)\to(q_2,a)\to(q_3,b)\to q_2$;

$(q_1,a)\to(q_1,b)\to(q_2,a)\to(q_3,b)\to(q_2,a)\to(q_3,a)\to q_2$; etc

$(q_1,a)\to q_1$; $(q_1,b)\to(q_2,a)\to q_3$; $(q_1,a)\to(q_1,b)\to(q_2,a)\to(q_3,b)\to(q_2,a)\to q_3$;

=>

$L(A_1) = L_1 = \{ w\in\{a,b\}^+ \mid w=\alpha b(aa)^n, \alpha\in\{a,b\}^* \}$

$L(A_2) = L_1 \cup \{ \varepsilon \} \cup \{ (aa)^n \mid n\in N \}$

=> e necesara o definitie formala a AFD

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Definitie 5: Automat finit determinist

AFD = (Q, Σ, δ, s, F), unde:

- Q = multime finita, nevida (stari),
- Σ = multime finita, nevida, numita alfabet de intrare (simboluri),
- $\delta : Q \times \Sigma \rightarrow Q$, numita functia de tranzitie,
- $s \in Q$, numita starea initiala,
- $F \subseteq Q$ numita multimea starilor finale (de acceptare);

Notatie 6

$\mathcal{A}$ = { A | A este un automat finit determinist }

Observatie 7

Pentru a descrie calculul efectuat de un AFD extindem functia δ printr-o definitie inductiva astfel:

$\delta : Q \times \Sigma^* \rightarrow Q$: $\delta(s, \varepsilon) = s$

$\delta(s,wa) = \delta(\delta(s,w),a), \forall\, w \in \Sigma^*, a \in \Sigma$.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

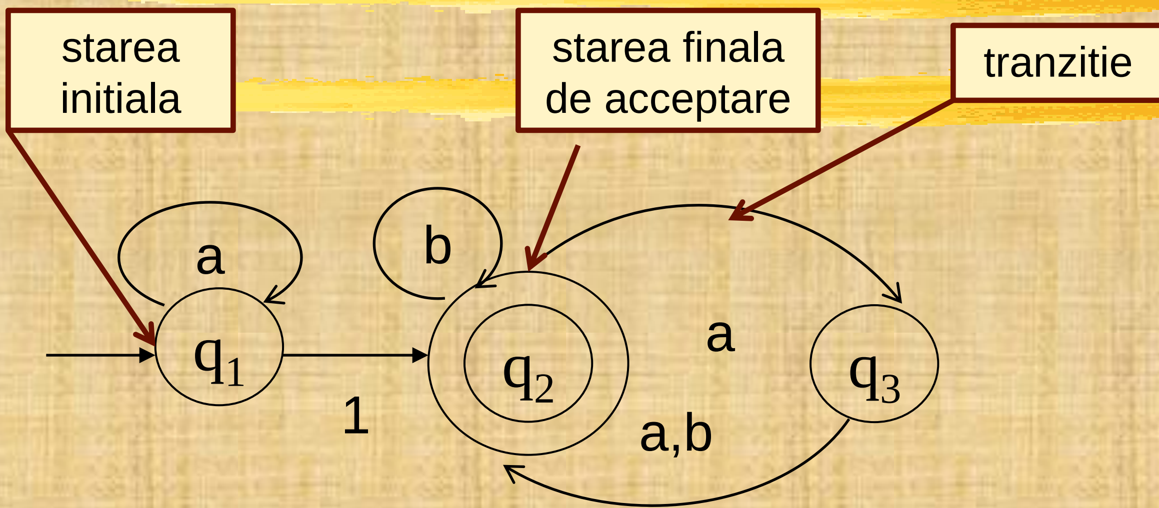

Fie:

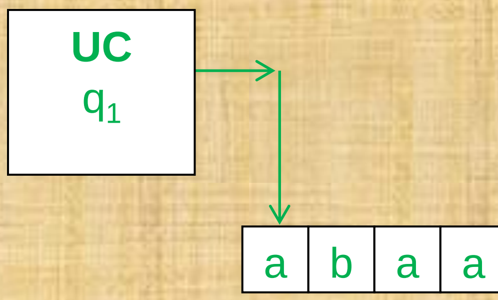

$\delta(q_1,abaa) =$

$\delta(\delta(q_1,aba),a) =$

$\delta(\delta(\delta(q_1,ab),a),a) =$

$\delta(\delta(\delta(\delta(q_1,a),b),a),a) =$

$\delta(\delta(\delta(q_1,b),a),a) =$

$\delta(\delta(q_2,a),a) =$

$\delta(q_3,a) = q_2$.

<u>Exemplu 8</u>

A_1: $Q = \{q_1,q_2,q_3\}$;

$\Sigma = \{a,b\}$;

$s = q_1$;

$F = \{q_2\}$

δ :

	a	b
q_1	**q_1**	**q_2**
q_2	**q_3**	**q_2**
q_3	**q_2**	**q_2**

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Exemplu 8

A_1: $Q = \{A,B,C,D,E,F,G\}$;

$\Sigma = \{a,b\}$;

$s = A$;

$F = \{C,E\}$

δ :

	a	b
A	B	D
B	B	C
C	D	E
D	D	E
E	B	C
F	C	G
G	F	E

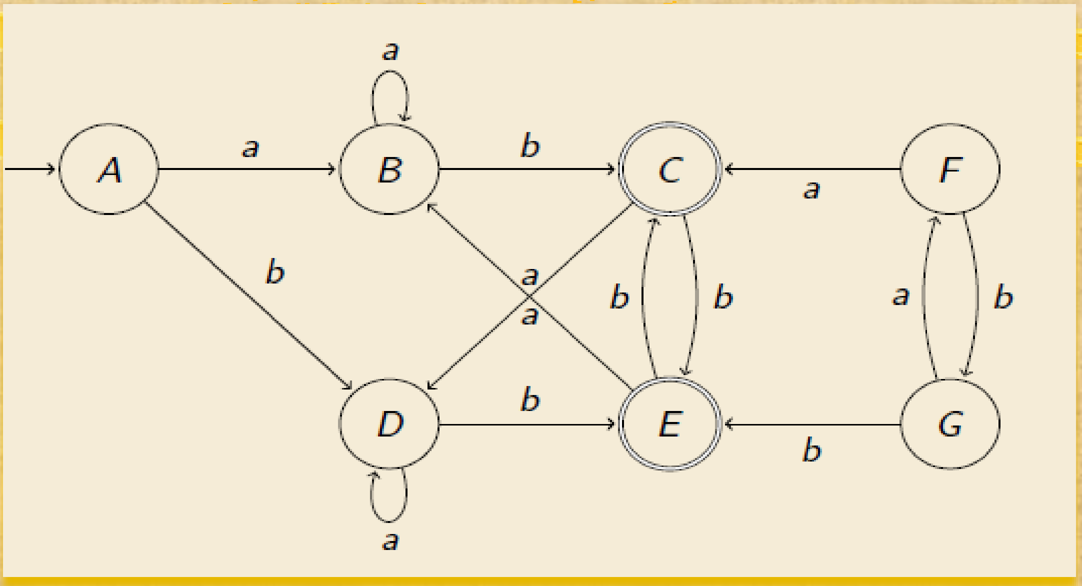

⌘ √ abab, ……

⌘ ⊗ abba, …..

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Definitie 9

L(A) = limbajul recunoscut de AFD A

= { w $\in\Sigma^*$| δ(s,w)=q$\in$F }

= multimea secventelor peste Σ care aduc A intr-o stare finala

Observatie 10: acceptare vs. recunoastere

Fie AFD A_3= (Q, Σ, δ, s, $\varnothing$)

=> L(A_3) = $\varnothing$

i.e.: automatul nu **accepta** nicio secventa peste alfabetul sau de intrare – pentru ca nu are nicio stare finala F = $\varnothing \subseteq$ Q

dar **recunoaste** totusi un limbaj, şi anume limbajul vid!!.

LFA : C3 – LIMBAJE REGULATE

Cum proiectam un AFD?

Ideea metodica a proiectarii unui AFD:

"proiectantul devine un AFD"

Sa pp. ca primim un limbaj L si vrem sa proiectam AFD A care sa il recunoasca

Metoda de mai sus presupune ca proiectantul primeste o fraza ***f*** si i se cere sa spuna daca ***f*** $\in$L sau ***f*** $\notin$L

Ca un AFD, proiectantul "vede" simbolurile din fraza unul cate unul si – dupa citirea fiecarui smb – trebuie sa fie in stare sa spuna daca fraza citita **pana in acel moment** $\in$L sau $\notin$L

i.e.: proiectantul – la fel ca un AFD –

- ✓ are o memorie limitata
- ✓ nu stie cand ajunge la "capatul" frazei si
- ✓ trebuie sa aiba mereu un raspuns pregatit. ->

LFA : C3 – LIMBAJE REGULATE

Cum proiectam un AFD? (cont.)

Elementul esential in aceasta strategie:

CE INFORMATIE DESPRE FRAZA CITITA TREBUIE MEMORATA DE AFD?

De ce nu memoram toata fraza citita?

1. limbajul: infinit :

   automatul: numar finit de stari, deci memorie finita

2. nu este necesar :

   e suficient sa memoram ”informatia cruciala”

CARE ESTE INSA INFORMATIA CRUCIALA ?!?

aceasta depinde de limbajul respectiv =>

stabilirea ei: elementul dificil si creativ in proiectarea unui AFD.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

<u>Exemplu 11</u>

Fie $\Sigma = \{0,1\}$ si $L = \{w \in \{0,1\}^+ \mid \#_1(w)=2k+1, k \in N\}$

Fie secventa de intrare

0101110010000011110001111100000111000111111100000111100001:

Pas 1: stabilim informatia de memorat:

- nr de smb 1 citite pana la momentul crt este sau nu impar?
- la citirea unui nou smb:
  - daca acesta este 0 -> raspunsul trebuie lasat neschimbat;
  - daca acesta este 1 -> raspunsul trebuie comutat

Pas 2: reprezentam informatia de memorat ca o lista finita de posibilitati:

- numar par de simboluri 1, pana acum;
- numar impar de simboluri 1, pana acum. ->

LFA : C3 – LIMBAJE REGULATE

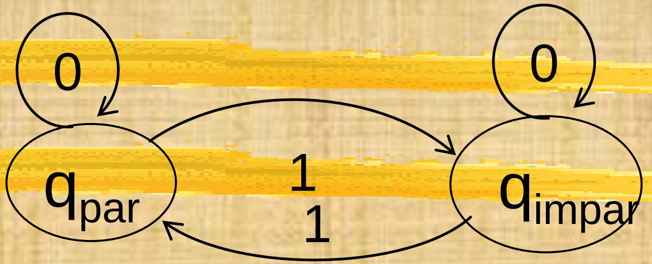

Pas 3: asignam fiecarei posibilitati cate o stare:

- q_{par}
- q_{impar} . ->

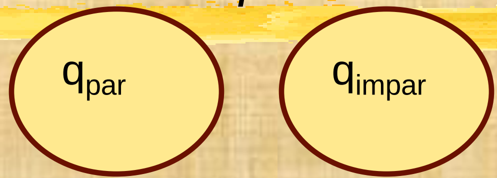

Pas 4: definim tranzitiile, examinand modul in care se trece de la o posibilitate la alta la citirea fiecarui tip de simbol din Σ:

- la citirea unui simbol 1 se trece din orice stare in cealalta stare,
- la citirea unui simbol 0 se ramane in aceeasi stare,

Pas 5: stabilirea starii initiale si a multimii starilor finale, examinand modul in care se intra/se paraseste fiecare posibilitate:

- initial se citesc 0 simboluri -> AFD porneste din starea q_{par}.
- starea finala trebuie sa fie cea in care acceptam secventa de intrare => starea finala este q_{impar}.

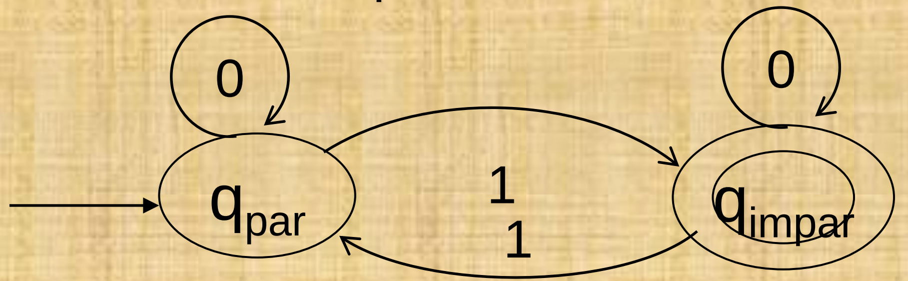

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Definitie 12: Calculul efectuat de un AFD

Fie A = (Q, Σ, δ, s, F) un AFD

$w = w_1 w_2 \ldots w_n$: $\forall\ 1 \le i \le n$: $w_i \in \Sigma$

Atunci, A accepta w ddaca $\exists\ r_o, r_1, \ldots, r_n \in Q$ astfel încât:

1. $r_o = s$,
2. $\delta(r_i, w_{i+1}) = r_{i+1}$, $\forall\ 0 \le i \le n-1$,
3. $r_n \in F$;

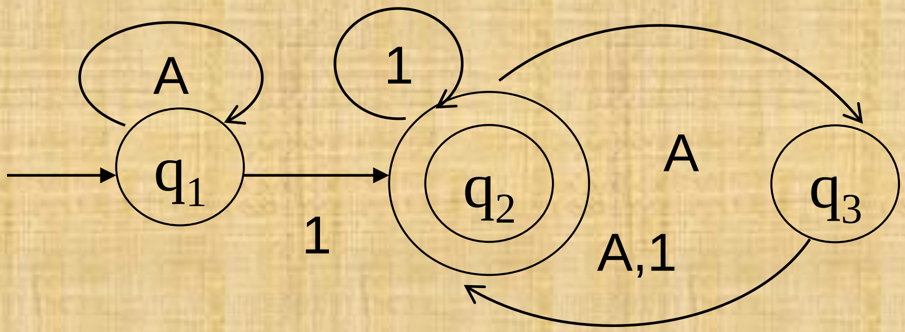

Exemplu 13

Fie automatul de mai sus;

el accepta secventa ABABAA pentru ca exista secventa de stari

q_B, q_1, q_2, q_3, q_2, q_3, q_2 , care indeplineste toate cele 3 conditii:

$\delta(q_1, A) = q_1$, $\delta(q_1, B) = q_2$, $\delta(q_2, A) = q_3$, $\delta(q_3, B) = q_2$, $\delta(q_2, A) = q_3$, $\delta(q_3, A) = q_2$

Definitie 14

$L \in \mathcal{L}_3 \Leftrightarrow \exists\ A \in \mathcal{A}$ astfel incat L(A) = L .

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

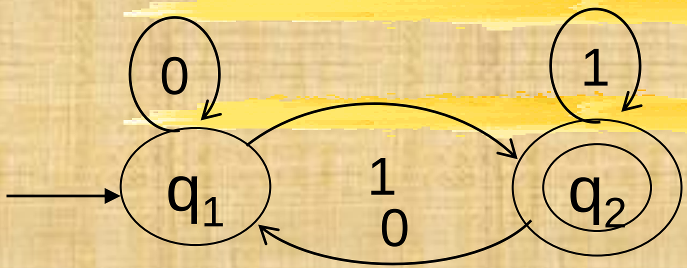

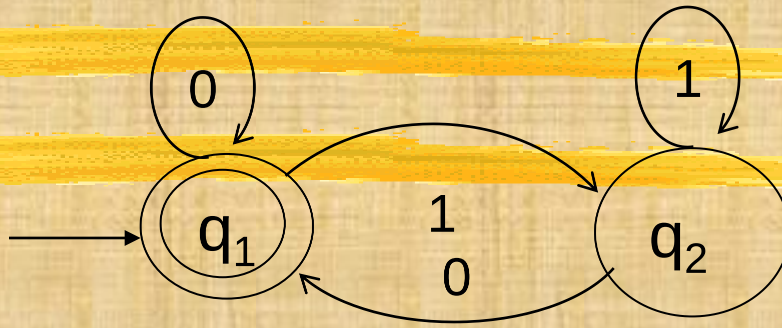

<u>Exemple 15</u>

1. $L_1 = \{w \in \{0,1\}^+ \mid w = w_1 w_2 \ldots w_k 1,\ k \in N\}$

Putem verifica pentru:

√ 10101, 0001, ……

⊗ 0000, 1010, ….. =>

=> $A_1 = (\{q_1, q_2\}, \{0,1\}, \delta, q_1, \{q_2\})$,

δ	0	1
q_1	q_1	q_2
q_2	q_1	q_2

Fie acum:

√ 0000, 1010, …..

⊗ 10101, 0001, …… =>

2. $L_2 = \{w \in \{0,1\}^* \mid w = w_1 w_2 \ldots w_k 0,\ k \in N\}$

δ	0	1
q_1	q_1	q_2
q_2	q_1	q_2

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

.
3. Fie A_3:

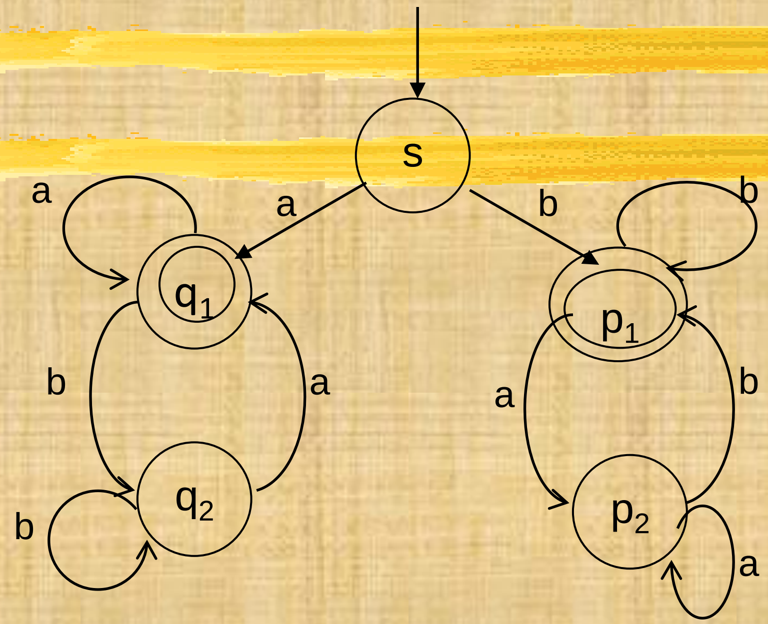

Observam simetria =>

simulam un calcul (pentru ramura stanga):

aa…abb…baa…abb…baa..a….

=> a^n, $a^nb^ma^k$, $a^nb^ma^kb^ua^v$ =>$a^{n1}b^{m1}a^{k1}a^{n2}b^{m2}a^{k2}…a^{nx}b^{mx}a^{kx}$

=> L_3= {w∈{a,b}* | w incepe şi se termina cu a} ∪

∪ {w∈{a,b}* | w incepe şi se termina cu b} .

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

.

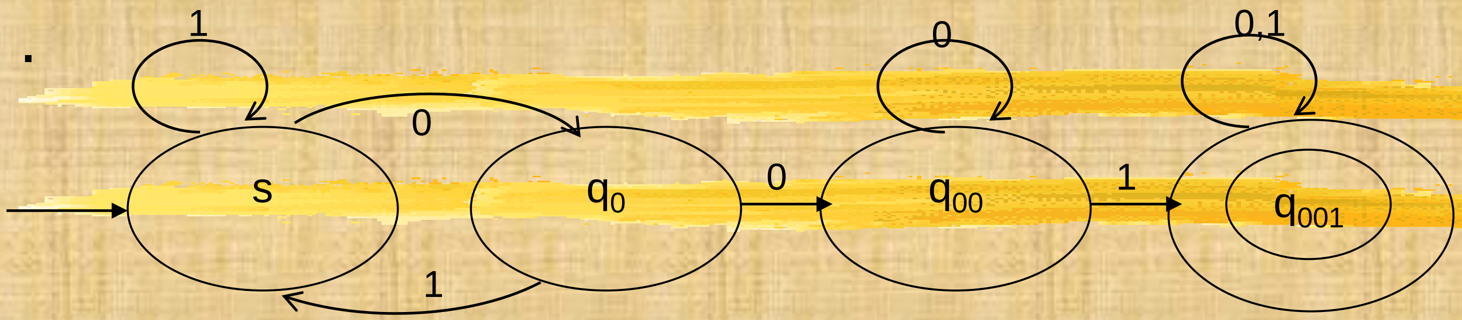

4. Vrem sa construim un AFD care sa recunoasca toate cuvintele binare care contin subcuvantul 001:

$L_4 = \{w \in \{0,1\}^+ \mid \exists\ x,y \in \{0,1\}^* \text{ a.i. } w=x001y\}$

=> trecem peste prefixele formate numai din 1 (pastram starea initiala, s)

cand gasim un 0 semnalam cu o noua stare q_0

daca intalnim 0 din nou semnalam cu o noua stare, q_{00}

1 reluam cautarea intorcandu-ne in s

daca intalnim 1 semnalam cu o noua stare q_{001} şi o declaram finala (nu conteaza cate simboluri 0 sau 1 mai intalnim in continuare, acceptam pt ca am gasit deja subcuvantul cautat)

0 ramanem pe loc in asteptarea unui 1 (daca il gasim trecem in starea finala, daca nu, AFD nu accepta secv.) .

LFA: C3 – LIMBAJE REGULATE

1. Automate finite deterministe
2. Operatii de inchidere
3. Automate finite nedeterministe
4. Expresii regulate
5. Lema de pompare
6. Probleme de decizie

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

<u>Definitie 16</u>

Fie A, B $\subseteq \Sigma^*$; definim urmatoarele operatii:

- ✓ **reuniunea** : $A \cup B = \{ \omega \in \Sigma^* \mid \omega \in A$ sau $\omega \in B \}$,
- ✓ **concatenarea** : $A \circ B = \{\omega\upsilon \in \Sigma^* \mid \omega \in A$ şi $\upsilon \in B\}$,
- ✓ **operatia** star : $A^* = \{\omega_1\omega_2 \ldots \omega_n \in \Sigma^* \mid \omega_k \in A, \ \forall 1 \le k \le n, \ n \in \mathcal{N}\}$;

<u>Observatii 17</u>

- Cele 3 operatii: **operatii regulate**
  - ✓ specifice clasei limbajelor formale,
  - ✓ utilizate pentru a studia proprietatile limbajelor (regulate);
- Operatia star
  - ✓ este singura unara,
  - ✓ $\forall A \subseteq \Sigma^*$: A^* contine ε (n>0 sau n=0!);

Exemplu 18

Fie Σ = {a,b, c,…,z}, A = {telefon, mobil, fax}, B = {fix, mobil}

=> A $\cup$ B = {telefon, mobil, fax, fix}

A $\circ$ B = {telefonfix,telefonmobil, mobilfix,mobilmobil, faxfix, faxmobil}

B* = {ε, fix, mobil, fixfix, fixmobil, mobilfix, mobilmobil, fixfixfix, fixfixmobil, fixmobilfix, fixmobilmobil, fixfixfixfix, …. }.

Teorema 19

$\mathcal{L}_3$ este inchisa la reuniune (ie.: $L_1, L_2 \in \mathcal{L}_3$ => $L = L_1 \cup L_2 \in \mathcal{L}_3$)

Demonstratie (constructiva)

Ideea dem.:

ip.: $L_1, L_2 \in \mathcal{L}_3$ => $\exists\ A_i = (Q_i, \Sigma_i, \delta_i, s_i, F_i), \in \mathcal{A}$ a. i. $L_i = L(A_i)$, i=1,2

cum $L = L_1 \cup L_2$ ->

trebuie sa construim un AFD A care sa accepte oridecateori A_1, respectiv A_2 accepta

-> A trebuie sa se bazeze pe A_1, A_2: simuleaza intai A_1 şi, daca el nu accepta, simuleaza A_2

-> **eroare**: daca A l-a simulat intai pe A_1 şi el nu a acceptat, A nu poate relua secventa pt A_2

-> alta strategie: A simuleaza **simultan,** pe fiecare simbol din secventa de intrare, pe A_1 şi A_2

-> **dificultate**: trebuie sa memoram starile prin care trece A in timpul celor 2 simulari;

se poate face cu memoria finita a unor AFD?!?

DA, pt ca avem de memorat tot un numar finit de perechi de stari: $|Q_1| x |Q_2|$!!

=> aceste perechi de stari vor constitui multimea de stari ale lui A

starile finale de acceptare ale A sunt acele perechi de stari din A_1 respectiv A_2 ,care

contin cel putin o stare finala de acceptare (pentru A_1, respectiv A_2).

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Demonstratie formala:

Construim $A = (Q, \Sigma, \delta, s, F)$, care recunoaste $L = L_1 \cup L_2 = L(A_1) \cup L(A_2)$,

unde $A_1 = (Q_1, \Sigma_1, \delta_1, s_1, F_1)$, $A_2 = (Q_2, \Sigma_2, \delta_2, s_2, F_2)$, astfel:

$Q = \{(q_1,q_2) \mid q_1 \in Q_1$ şi $q_2 \in Q_2\} = Q_1 \times Q_2$

$\Sigma = \Sigma_1 \cup \Sigma_2$

$\delta : Q \times \Sigma \to Q$, $\delta((q_1,q_2), a) = (\delta_1(q_1,a), \delta_2(q_2,a))$

$s = (s_1, s_2)$

$F = \{(q_1,q_2) \mid q_1 \in F_1$ sau $q_2 \in F_2\} = (F_1 \times Q_2) \cup (Q_1 \times F_2)$;

Mai trebuie: $L(A_1) \cup L(A_2) \subseteq L(A)$ şi $L(A) \subseteq L(A_1) \cup L(A_2)$.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Demonstratie formala (cont.):

$L(A_1) \cup L(A_2) \subseteq L(A)$: evident, cf Def. 12: calculul efectuat de un AFD:

Fie $A = (Q, \Sigma, \delta, s, F)$ un AFD şi $w = w_1w_2 \ldots w_n$: $\forall\ 1 \le i \le n$: $w_i \in \Sigma$

Atunci, A accepta w ddaca $\exists\ r_o, r_1, \ldots, r_n \in Q$ astfel incat:

(1.) $r_o = s$, **(2.)** $\delta(r_i, w_{i+1}) = r_{i+1}, \forall\ 0 \le i \le n-1$, **(3.)** $r_n \in F$;

Fie $w = w_1w_2 \ldots w_n \in L(A_1)$ =>

$\exists\ r_o, r_1, \ldots, r_n \in Q_1$ a.i. $r_o = s_1$, $\delta(r_i, w_{i+1}) = r_{i+1}, \forall 0 \le i \le n-1$, $r_n \in F_1$ =>

oricare ar fi starile de pe pozitia a 2a din perechile (r, q), $r \in Q_1$ şi $q \in Q_2$, ajungem in starea finala

$(r_n, q_n) \in (F_1 \times Q_2) \subseteq (F_1 \times Q_2) \cup (Q_1 \times F_2) = F$ **=>** $w \in L(A)$;

Fie $w = w_1w_2 \ldots w_n \in L(A_2)$: analog;

Reciproc: fie $w = w_1w_2 \ldots w_n \in L(A)$ =>

$\exists\ (r_1, q_1), (r_2, q_2), \ldots, (r_n, q_n) \in Q = Q_1 \times Q_2$ a.i.

$(r_1, q_1) = (s_1, s_2)$,

$\delta((r_i, q_i), w_{i+1}) = (\delta_1(r_i, w_{i+1}), \delta_2(q_i, w_{i+1})) = (r_{i+1}, q_{i+1}), \forall 0 \le i \le n-1$,

$(r_n, q_n) \in F$;

Dar $F = (F_1 \times Q_2) \cup (Q_1 \times F_2)$ => distingem cazurile:

$(r_n, q_n) \in (F_1 \times Q_2)$ => $r_n \in F_1$ => $w \in L(A_1)$,

$(r_n, q_n) \in (Q_1 \times F_2)$ => $q_n \in F_2$ => $w \in L(A_2)$,

$(r_n, q_n) \in (F_1 \times Q_2) \cap (Q_1 \times F_2)$) => $(r_n, q_n) \in (F_1 \times F_2)$ => $r_n \in F_1, q_n \in F_2$ =>$w \in L(A_1) \cap L(A_2)$

=> $w \in L(A_1) \cup L(A_2)$ q.e.d.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Propozitie 20

$\mathcal{L}_3$ este inchisa la intersectie, diferenta şi complementara (ie.: $L_1, L_2 \in \mathcal{L}_3$ => $(L_1 \cap L_2), (L_1 - L_2), (\Sigma - L_1) \in \mathcal{L}_3$)

Demonstratie

Acelasi rationament (constructie), dar:

AFD care recunoaste $L = L_1 \cap L_2$ are ca multime de stari finale, multimea:

$F = \{(q_1,q_2) \mid q_1 \in F_1$ ***şi*** $q_2 \in F_2\} = F_1 \times F_2$

AFD care recunoaste $L = L_1 - L_2$ are ca multime de stari finale, multimea:

$F = \{(q_1,q_2) \mid q_1 \in F_1$ şi $q_2 \notin F_2\} = F_1 \times (Q_2 - F_2)$

AFD care recunoaste $\Sigma - L_1$ are ca multime de stari finale, multimea:

$F = \{ q_1 \mid q_1 \in (Q_1 - F_1) \}$ q.e.d.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

Observatii 21

- ✓ Intersectia, diferenta şi complementara NU sunt operatii regulate!
- ✓ AFD care recunosc $L_1 \cup L_2$, respectiv $L_1 \cap L_2$ au $|Q_1|$ x $|Q_2|$ stari.

Propozitie 22

Fie $L_1 \in \mathcal{L}_3$ şi $L_2 \subseteq \Sigma^*$ oarecare

=> catul la dreapta $L_1 / L_2 = \{w \in \Sigma^* \mid \exists y \in L_2 : wy \in L_1\} \in \mathcal{L}_3$

Demonstratie

Fie $A=(Q, \Sigma, \delta, s, F)$ a.i. $L(A)=L_1$;

definim $A'=(Q, \Sigma, \delta, s, F')$ astfel: $F' = \{q \in Q \mid \exists y \in L_2 : \delta(q,y) \in F\}$

=> $\delta(s,w) \in F'$ ddaca $\exists y \in L_2 : wy \in L_1$.

$\mathcal{LFA}$: C3 – LIMBAJE REGULATE

$s : \Sigma \to \mathcal{P}(\Psi^*)$
$s(\varepsilon) = \{\varepsilon\}$,
$s(a\beta) = s(a)s(\beta)$, $\forall a \in \Sigma$, $\forall \beta \in \Sigma^*$
card (s(a)) = 1, $\forall a \in \Sigma$ => **[omo]morfism**:
Fie un limbaj $L \subseteq \Sigma^*$; atunci definim prin: $s(L) = \bigcup_{\alpha \in L} s(\alpha)$
limbajul obtinut din L prin **substitutie canonica**

fie $s:\{a,b\} \to \mathcal{P}(\{0,1,x\}^*)$ $s(a)=\{0x\}$, $s(b)=\{x11\}$
daca $L=\{a,b, aa, ab, ba, bb\}$ =>
$s(L) = \{0x, x11, 0x0x, 0xx11, x110x, x11x11\}$.

Propozitie 23

Fie $L \in \mathcal{L}_3$ si h: $\Sigma^* \to \Psi^*$ un morfism => $h^{-1}(L) \in \mathcal{L}_3$

Demonstratie

Fie $A=(Q, \Sigma, \delta, s, F)$ a.i. $L(A)=L\subseteq\Sigma^*$

definim $A'=(Q, \Psi, \delta', s, F)$ astfel: $\delta'(q,a)=\delta(q,h(a))$;

se dem. prin inductie asupra $w\in L$ ca $\delta'(s,w) = \delta(s,h(w))$

(i.e. A' accepta w ddaca A accepta h(w)).